

Udskriftsdato: lørdag den 6. juni 2026

AFG nr 9428 af 28/05/2024 (Gældende)

Skattepligtig kompensation for tab af kvoteværdi i forbindelse med Brexit

Ministerium: Skatteministeriet

Journalnummer: 24-0304919

Skattepligtig kompensation for tab af kvoteværdi i forbindelse med Brexit

Spørger drev erhvervmæssigt fiskeri og havde modtaget kompensation for tab af kvoteværdi som følge af brexit, hvorved kvoteandele permanent blev overført til Storbritannien.

Det var Skatterådets opfattelse, at den modtagne kompensation var skattepligtig efter statsskattelovens § 4. Rådet kunne dermed ikke bekræfte, at kompensationen var skattefri efter statsskattelovens § 5.

Skatterådsmøde 28. maj 2024 - SKM2024.301.SR

Spørgsmål

1. Kan Skatterådet svare bekræftende ("JA") til, at den af Spørger modtagne Brexit-kompensation for permanent kvoteværditab - efter § 17 U i bekendtgørelse nr. 394 af 13/4 2023 - anses som en formuedisposition, hvormed kompensationen er skattefri i medfør af statsskattelovens § 5?

Svar

1. Nej

Beskrivelse af de faktiske forhold

Spørger driver erhvervmæssigt fiskeri.

Som følge af Brexit, med Storbritanniens udtræden af EU, har det på fiskeriområdet medført forhandlinger mellem Storbritannien og EU-landene om, hvorledes det skal fordele sig med fordelingen af fangstmuligheder (kvoter).

Aftalen indebærer blandt andet, at der i perioden 2021 - 2025 gradvist overføres kvoteandele til Storbritannien for visse af de fælles fiskebestande, hvormed EU-landenes kvoter reduceres.

Herved får Storbritannien ved sin udtræden af EU tildelt en relativt større kvoteandel end tidligere tildelt under EU-fordelingsaftalerne "Relativ stabilitet" om fordelingsystemet for maksimal fangst på forskellige fiskearter.

Kvoterreduktionerne omfatter også flere bestande, der har betydning for dansk fiskeri, hvilket medfører, at den danske tildeling pr. fiskekvote (antal kilo eller tons) permanent reduceres.

Nærmere om fastlæggelse af kvoter og fordeling heraf

EU's medlemsstater har gennem EU's fælles fiskeripolitik fastlagt fælles regler for forvaltning af fiskeressourcer og sikring af, at disse kan udnyttes bæredygtigt.

EU's vigtigste fiskebestande og største fiskeri forvaltes på EU-plan bl.a. igennem årlige fangstbegrænsninger, kendt som TAC'er. TAC'er kaldes også fiskerimuligheder - den maksimale mængde fisk fra specifikke bestande, som må fanges (angivet i ton eller antal). Fangstbegrænsningerne bliver udarbejdet på grundlag af videnskabelig (bl.a. biologisk) rådgivning.

Hver TAC fordeles blandt EU's medlemsstater gennem nationale kvoter, dvs. den andel af den samlede tilladte fangstmængde, der er tilladt for hver medlemsstat. Kvoterne udstykkes som promiller af Danmarks årlige nationale kvote (kvoteandele), og fordeles på danske fiskefartøjer, jf. nedenfor.

Kvoter og fangstbegrænsninger vedrører de fiskebestande, der findes i EU-farvande eller fiskes af EU-fiskefartøjer i visse ikke-EU farvande.

For fiskebestande, som er fælles og som forvaltes i fællesskab med ikke-EU lande, skal fiskerimulighederne, som er fastlagt på EU-niveau, være i overensstemmelse med resultaterne fra de tilbagevendende konsultationer med disse ikke-EU lande (bl.a. Norge). Disse konsultationer er baseret på internationale samarbejdsaftaler om fiskeriforvaltning

Med Storbritanniens udtræden af EU fastsættes fiskerimulighederne for bestande, som deles mellem EU og Storbritannien, i overensstemmelse med handels- og samarbejdsaftalen.

Aftalen af 24. december 2020 mellem EU og Storbritannien giver fortsat mulighed for adgang til britisk farvand til at fiske både kvoterede og ikke-kvoterede arter. Først i en overgangsperiode, der går fra 1. januar 2021 til 30. juni 2026, hvor der forventes adgang på det nuværende niveau. Derefter som en del af en længerevarende aftale. Aftalen betyder også, at der i overgangsperioden overføres kvoteandele til Storbritannien for visse af de fælles bestande, svarende til 25 pct. af værdien af EU's historiske fiskeri i britiske farvande. Disse kvotereduktioner omfatter også flere bestande, der er vigtige i dansk fiskeri, f.eks. torsk, sild og tobis i Nordsøen.

Aftalen fastlægger hver parts kvoteandel af de fælles bestande. Dette omfatter også kvoteandelene for bestande delt mellem EU, Norge og Storbritannien. Disse kvoteandele ligger - for hovedparten af bestandene - fast indtil efter overgangsperiodens udløb i 2026.

I henhold til den aftale, der trådte i kraft 1. maj 2021, skal EU og Storbritannien afholde årlige konsultationer for at fastsætte fiskerimuligheder for de fælles bestande i det følgende år.

Den nationale fordeling af den danske kvote er reguleret i bekendtgørelse nr. 1659 af 11/12 2023 om regulering af fiskeriet (udstedt med hjemmel i fiskeriloven).

De danske kvoter kan overordnet opdeles i IOK- (Individuelt Omsættelige Kvoter, eller rettelig Kvoteandele), der anvendes for såkaldte pelagiske arter samt arter, der anvendes til industri, og FKA-kvoter (Fartøjskvoteandele), der anvendes på såkaldte demersale arter, bl.a. torsk, tunge og jomfruhummer.

Kvotandelen (en andel af den danske kvote) tildeles den enkelte ejer af et dansk indregistreret fiskefartøj, idet kvoten således er tilknyttet fartøjet.

Kvotandelen giver ejeren af det skib, hvortil kvotandelen er tilknyttet, ret til en andel af den danske kvote, hvilket 1. januar udløser en årsmængde i kilo eller tons, som ejeren kan fiske og lande i det indeværende kalenderår.

Både årsmængder til fiskeri i et givet år (beregnet ud fra de til fartøjet knyttede kvoteandele) og kvoteandele kan overdrages til andre ejere af et dansk indregistreret fiskefartøj, dog med begrænsninger i forhold til, hvor stor en kvoteandel den enkelte fisker samlet må besidde (kvotekonzentrationsregler).

Retten til at råde over kvoteandelene kan opsiges af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri med 16 års varsel.

Nærmere om kompensationsordningen

Fiskeristyrelsen har i 2023 offentliggjort en vejledning "om kompensation til ejere af fiskefartøjer for tab af kvoteværdi som følge af brexit".

Af vejledningens punkt 2 fremgår:

"EU indgik den 24. december 2020 en Handels- og Samarbejdsaftale med Storbritannien om det fremtidige forhold efter brexit. Aftalen betyder blandt andet, at der i perioden 2021 - 2025 overføres kvoteandele

til Storbritannien for visse af de fælles bestande. Disse kvotereduktioner omfatter også flere bestande, der er vigtige for dansk fiskeri, f.eks. torsk, sild og tobis i Nordsøen.

For at afbøde de negative konsekvenser af brexit, særligt i de regioner og sektorer, der er mest negativt påvirket af konsekvenserne, har Europa-Parlamentet og Rådet for den Europæiske Union vedtaget en forordning om en samlet brexittilpasningsreserve. Danmark står til at modtage omkring to milliarder kroner fra brexit-reserven, som skal fordeles til fiskerierhvervet og øvrige erhverv.

Regeringen og Folketingets partier indgik den 16. december 2021 en politisk aftale om at udmønte ca. 1.270 mio. kr. fra EU's brexit-reserve til fiskerisektoren. Formålet er at kompensere fiskerne for reduktion af fiskekvoter, samt at hjælpe sektoren og lokalsamfundene til en omstilling til forholdene efter brexit.

Udmøntningen sker igennem en række indsatser inden for blandt andet kompensation til fiskere for kvoteværditab, strukturtilpasning af fiskeriet og kompensation til forarbejdningsindustrien.

(...)

Kompensation for kvoteværditab er den fjerde og foreløbigt sidste brexit-støtteordning målrettet ejere af fiskefartøjer, der åbnes for ansøgninger.

De øvrige ordninger er:

1. Støtte til ophugning af fiskerfartøjer, som følge af brexit. Ordningen er lukket for ansøgninger.
2. Kompensation for indkomsttab i første kvartal 2021 som følge af brexit. (...)
3. De minimis støtte for indkomsttab i 2021 som følge af brexit (...).

De fire ordninger dækker forskellige typer af brexit-relaterede tab og muliggør forskellige tilpasningsindsatser. Tre ordninger kompenserer fiskere for forskellige brexit-afledte tab, og har til formål at hjælpe fiskere, der ønsker at forblive i fiskeriet med at tilpasse sig til den nye situation. Ophugningsordningen har til formål at hjælpe fiskere, der ønsker at forlade sektoren."

Af vejledningens pkt. 3 fremgår:

"Formålet med ordningen er at yde kompensation til fiskere for den permanente reduktion af deres individuelt ejede FKA-/IOK-fiskekvoter, som følger af handelsaftalen med Storbritannien.

Kompensationen er støtteberettiget under artikel 5, stk. 1, litra C i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1755 af 6. oktober 2021 om oprettelse af brexittilpasningsreserven".

Forordning 2021/1755 opretter brexittilpasningsreserven, som yder støtte til nationale foranstaltninger, som indføres mellem den 1. januar 2020 og den 31. december 2023 for at imødegå de negative økonomiske, sociale, territoriale og miljømæssige konsekvenser i forbindelse med Storbritanniens udtræden af EU. Forordningen indeholder kriterier for støtteberettigelse.

Af præambelen fremgår bl.a.

"Unionen er fast besluttet på at afbøde de negative økonomiske, sociale, territoriale og, hvor dette er relevant, miljømæssige konsekvenser af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen (...)

(...)

Der bør oprettes en brexittilpasningsreserve ("reserven"), der skal yde støtte for at imødegå de negative konsekvenser af Det Forenede Kongeriges udtræden af unionen i medlemsstater (...). Den bør helt eller delvis dække de supplerende udgifter, som offentlige myndigheder i medlemsstaterne afholder og betaler til foranstaltninger, der specifikt træffes for at afbøde disse konsekvenser."

Af artikel 5 om støtteberettigelse fremgår:

1. Det finansielle bidrag fra reserven støtter kun foranstaltninger, som medlemsstaterne (...) specifikt har gennemført for at bidrage til de målsætninger, der er fastsat i artikel 2, og kan navnlig dække følgende:

a) (...)

b) (...)

c) Foranstaltninger til støtte for virksomheder, regionale og lokale samfund og organisationer, herunder sektoren for kystfiskeri af mindre omfang, der er afhængige af fiskeri i Det Forenede Kongeriges farvande, i farvande i territorier med særlig status eller i farvande, der er omfattet af fiskeriaftaler med kyststater, hvor fiskerimulighederne for EU-flåder er blevet reduceret som følge af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen."

Betingelserne for udbetaling fra ordningen fremgår af bekendtgørelse nr. 664 af 13/5 2022, om administration mv. i forbindelse med udbetaling af støtte fra brexittilpasningsreserven, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1262 af 9/9 2022 og bekendtgørelse nr. 394 af 13/4 2023.

Efter bekendtgørelsens § 17 u kan der efter ansøgning udbetales kompensation for tabt kvoteværdi på individuelt ejede FKA eller IOK-kvoter på grund af permanent reduktion af kvoter som følge af brexit., og at udbetaling sker på grundlag af Fiskeristyrelsens beregninger af ansøgers kvoteværditab.

Spørgers opfattelse og begrundelse

Der er - som udgangspunkt - ikke specifikke skatteretlige regler, der generelt regulerer beskatning af erstatninger eller kompensationer.

Den skattemæssige behandling af en given erstatning eller kompensation skal derfor søges afklaret enten via særlovgivning - fx ejendomsavancebeskatningslovens regler om afståelse ved ekspropriation - eller, i mangel af særlovgivning, efter statsskattelovens principper.

Det er vores opfattelse, at Brexit-kompensationen for varigt værditab på fiskekvoter ikke er omfattet af nogen særlovgivning i forhold til den skattemæssige behandling, hvorfor forholdet skal vurderes efter statsskattelovens regler.

Det bemærkes ligeledes, at kompensationen ikke er ydet til anskaffelse af aktiver.

I henhold til statsskattelovens § 5, og den praksis, der er knyttet hertil, er det vores opfattelse, at kompensationen anses som en ren formuedisposition, der er skattefri.

Dette er begrundet i, at der er tale om en engangskompensation for et varigt værditab på de fiskekvoter, der fortsat ejes uforandret af Spørger. Vederlag ydet som kompensation for indtægtstab i en uvis årrække er omfattet af statsskattelovens § 5 a.

Der henvises herved til TfS 1988, 686 LSR, TfS 1993, 36 LSR, TfS 2000, 108 V og SKM2001. 379. LSR. Det bemærkes, at statsskattelovens § 5 ikke er betinget af, at der sker faktisk afståelse af et aktiv, men kan også skyldes indskrænkninger i rådighed eller lignende, jf. bl.a. TfS 2000, 108 V.

Fra praksis henvises endvidere til TfS 1986, 444 LSR.

I afgørelsen fastslog Landsskatteretten, at den andel af kompensationen, der kan henføres til tab af fiskerettigheder, skulle anses for en ikke-indkomstskattepligtig kompensation, jf. statsskattelovens § 5.

Kompensationen dækker således permanent tab af indkomstgrundlaget (formue/kilden) hos Spørger. Brexit-kompensationen udbetales for varigt værditab og udbetales som et engangsbeløb.

Spørgers kvoteandel er således permanent beskåret som følge af Brexit-aftalen. Spørger vil f.eks. permanent tildeles færre tons af den samlede TAC af sild i Nordsøen, som følge af Brexit-aftalen, da Danmark har afgivet 10 pct. af sine Nordsø sildekvoter til Storbritannien som led i Brexit-aftalen. Denne permanente reduktion sker uden hensyntagen til de øvrige faktorer, hvorved kvoterne fastsættes som f.eks. biologiske udsving.

Der er således ingenlunde tale om en uforandret situation, da den enkelte fisker bliver beskåret udover, hvad den biologiske regulering giver af udsving i fangstmængderne.

Og det er udelukkende denne permanente beskæring som følge af Brexit, som der ydes engangskompensation for, hvilket er direkte relateret til grundlag for fiskernes virke og formuegrundlag.

Det skal understreges, at det permanente kvoteværditab i relation til Brexit ikke har medført, at den enkelte fisker afstår nogen dele af sine individuelle kvoter, men at værdien heraf udhules. Fiskerens individuelle kvoteandele er således uændret, men Brexitaftalen medfører på EU-plan, at den samlede danske kvoteandel på forskellige fiskearter, reduceres permanent, hvormed der - indirekte - foreligger en varig værdiforringelse af den enkelte fiskers erhvervede kvoter qua Danmarks samlede tildelte kvoteandel indskrænkes permanent.

Spørger har således ikke afstået nogen kvoter - eller andele af kvoter - i forbindelse implementering af Brexit kompensationen, da der er tale om en regulatorisk ændring af det grundlag for, at den enkelte fisker kan/må udøve sit erhverv i forhold til de berørte fiskearter i Nordsøen.

Der henvises til, at engangsudbetalingen til Spørger er sket med hjemmel i § 17 U i Bek. nr. 394 af 13/4 2023, hvorefter Fiskeristyrelsen kan udbetale kompensation for tabt kvoteværdi på individuelt ejede FKA- og IOK-kvoter på grund af permanent reduktion af kvoter, som følge af Brexit.

Brexit-kompensationen er ikke ydet som et afståelsesvederlag eller som indtjenings-/omsætningstab, da et sådant indkomsttab omfattes af anden støtte ordning i de samlede Brexit-initiativer, jf. Bek. nr. 394 af 13/4 2023 § 17 sammenholdt med samme bekendtgørelses § 17 l.

Det kan efter Spørgers opfattelse ikke føre til en anden vurdering, at kompensationsordningen i Fiskeristyrelsens vejledning også omtales som "støtte". Vejledningen bærer dog titlen "Vejledning om kompensation (...)".

Ordvalget i vejledningen kan dog på ingen måde anses afgørende for, hvorledes det modtagne kompensationsbeløb skal kvalificeres skatteretligt.

Det afgørende i forhold til en skatteretlig kvalifikation må være, hvad kompensationsbeløbet anses at kompensere for. Og her fremgår det entydigt af lovgrundlaget i § 17 U i Bek. 394/2023 og Fiskeristyrelsens vejledning, at der er tale om kompensation for varigt værditab af fiskerettigheder på det territorium, der nu er "inddraget" (overgået til Storbritannien) som følge af af Brexit.

Vi henleder opmærksomheden på

– Vejledningens pkt. 3, hvor det i pkt. 3.1 om "Ordningens formål" angives at

"For den enkelte fisker, der ejer kvoteandele på en eller flere af de reducerede kvoter, medfører kvotereduktionerne et permanent kvoteværditab."

– Vejledningens pkt. 7, hvor det er angivet

"Kompensation er betinget af følgende:

Ansøger har ikke på samme fartøj, som der søges om kompensation til under denne ordning, modtaget kompensation for indkomsttab på de samme FKA/IOK-kvoter"

– Vejledningens pkt. 8, hvor det er angivet

"Under ordningen kompenseres det kvoteværditab på de individuelt ejede andele af de 12 FKA/IOK-kvoter, som direkte skyldes brexit, jf. bilag 2.

Der kompenseres altså ikke for den generelle kvoteudvikling, men udelukkende for den reduktion, der følger af brexit-aftalens kvotereduktioner. Ligeledes kompenseres den nationale del af de respektive FKA/IOK-kvoter ikke (dvs. MAF, kystfiskertildelinger, lånefisk, rationsfisk ol) da disse mængder ikke er individuelt ejet, og der derfor ikke forekommer et individuelt kapitaltab.

Det er derfor vores opfattelse, at det stillede spørgsmål skal besvares med "Ja".

Skattestyrelsens indstilling og begrundelse

Spørgsmål 1

Det ønskes bekræftet, at den af Spørger modtagne Brexit-kompensation for permanent kvoteværditab - efter § 17 U i bekendtgørelse nr. 394 af 13/4 2023 - anses som en formuedisposition, hvormed kompensationen er skattefri i medfør af statsskattelovens § 5.

Begrundelse

Det følger af hovedreglen i statsskattelovens § 4, jf. § 5, at indtægter som udgangspunkt er skattepligtige.

Kan indtægten henføres til salg (afståelse) af et formuegode, vil beløbet dog være skattefrit medmindre afståelsen af formuegodet kan henføres til den pågældendes næringsvej eller formuegodet er anskaffet i spekulationshensigt.

Der er i 2005 indført bestemmelser i afskrivningsloven, der særskilt regulerer beskatningen i forbindelse med anskaffelse og afståelse af kvoter.

Efter afskrivningslovens § 40 B, stk. 3, beskattes fortjeneste eller tab ved afståelse eller udløb af en løbende kvote eller en andel af en løbende kvote "der giver ret til løbende i nærmere afgrænsede perioder at (...) fange en bestemt mængde af et produkt eller en ressource".

Både for statsskattelovens § 5 og afskrivningslovens § 40 B gælder, at beløb, der ydes som erstatning for en af bestemmelserne omfattet formuerettighed beskattes som salgssummer, jf. herved for fiskekvoter afskrivningslovens § 48.

For at tale om betaling af erstatning må forudsættes tilstedeværelsen af et retligt grundlag for erstatningsbetalingen.

Det er dermed ikke tilstrækkeligt, som anført af Spørger, at der vil være tale om en erstatning, der skal behandles som en sådan, når blot betalingen (evt. beregnet som et indtægtstab i en uvis årrække) måtte modsvare, hvordan en erstatningssum ville være beregnet.

Spørgsmålet er herefter i første række, om Spørgers rettigheder i form af fiskekvoterne er indskrænket i en sådan grad, at det ville have berettiget til erstatningsbetaling.

En kvote (en kvoteandel) tilknyttet et fiskefartøj berettiger fiskefartøjets ejer til at fiske en delmængde af Danmarks nationale kvote som fastsat i overensstemmelse med EU's fiskeripolitik. Danmarks kvote afhænger bl.a. af den totalt tilladte fangstmængde (TAC).

Den nationale kvote, angivet i ton eller antal, er en dynamisk størrelse. Det dynamiske økosystem producerer svingninger i kvoterne, der ikke bare påvirkes af fiskeriet, men må også antages at være påvirket af klimaændringer forurening m.v., samt bl.a. fejlagtige målinger eller antagelser i de biologiske modeller.

Også forhandlinger med bl.a. Norge vil kunne påvirke TAC'en og derigennem den nationale kvote.

Dette skal ses i lyset af det overordnede formål bag kvotesystemet, nemlig i overensstemmelse med EU's fiskeripolitik at fordele de fangstmængder, som er tilgængelig for EU-landene - hverken mere eller mindre.

Den tildelte kvoteandel giver således ikke ret til uændret at fange en bestemt mængde af en bestemt art.

Kvoteandelen kan heller ikke anses at give et værn imod afledte mængdemæssige ændringer som følge af ændring i den totalt tilladte fangstmængde (TAC'en). Konkret vil kvoteandelen til enhver tid være afhængig af den fangstmængde, som er tilgængelig for EU-landene.

Skattestyrelsen er derfor ikke enig Spørgers anbringende om, at der som følge af brexit er tale om en ændring, der ligger ud over, hvad der tages højde for ved fastsættelsen af fangstmængderne, såfremt det, der herved menes er, at kvoteandelen er sikret mod sådanne ændringer.

Idet der ikke er sket en afståelse af Spørgers kvoteandele, er det på den baggrund Skattestyrelsens opfattelse, at der hverken formelt eller reelt er sket hel eller delvis afståelse af Spørgers rettigheder i henhold til sine kvoteandele.

Noget andet synes ikke at kunne udledes af baggrunden for udbetaling af kompensation, som beskrevet i Fiskeristyrelsens vejledning om kompensation.

Her beskrives kompensationsordningen konsekvent som "støtte" og at formålet er "at hjælpe fiskere, der ønsker at forblive i fiskeriet", og altså ikke som værende udslag af en nødvendighed (en erstatning).

Grundlaget for udbetalingen er skabt ved Forordning 2021/1755 om oprettelse af en brexittilpasningsreserve, der ligeledes omtaler betalingen som "støtte, [der] helt eller delvis [bør] dække de supplerende udgifter, som offentlige myndigheder i medlemsstaterne afholder og betaler til foranstaltninger der specifikt træffes for at afbøde disse konsekvenser".

Støtten anses i stedet som en generel erhvervsunderstøttende foranstaltning, hvorfor støtten fuldt ud skal medregnes til den skattepligtige indkomst for virksomheden, jf. statskattelovens § 4.

Det bemærkes, at en afståelse af en kvoteandel ville i øvrigt være skattepligtig efter afskrivningslovens § 40 B, stk. 3. Skattestyrelsen er derfor ikke enig med Spørger i, at der ikke findes særregler uden for statskatteloven, der regulerer tilfælde af afståelse af kvoterettigheder.

Spørger har henvist til en række afgørelser, der efter Spørgers opfattelse viser, at vederlag ydet som kompensation for indtægtstab i en uvis årrække er omfattet statskattelovens § 5 a., og det bemærkes, at

statsskattelovens § 5 ikke er betinget af, at der sker faktisk afståelse af et aktiv, men kan også skyldes indskrænkninger i rådighed eller lignende.

Hertil bemærkes, at alle afgørelserne - i modsætning til nærværende sag - omfatter tilfælde, hvor der ydes erstatning som følge af hel eller delvis afståelse af et formuegode.

Indstilling

Skattestyrelsen indstiller, at spørgsmål 1 besvares med "Nej".

Skatterådets afgørelse og begrundelse

Skatterådet tiltræder indstillingen med den anførte begrundelse.

Lovgrundlag, forarbejder og praksis

Spørgsmål 1

Lovgrundlag

Statsskattelovens § 4 - 5

"§ 4. Som skattepligtig indkomst betragtes med de i det følgende fastsatte undtagelser og begrænsninger den skattepligtiges samlede årsindtægter, hvad enten de hidrører her fra landet eller ikke, bestående i penge eller formuegoder af pengeværdi, (...)"

"§ 5. Til indkomsten henregnes ikke:

a) formueforøgelse, der fremkommer ved, at de formuegenstande, en skattepligtig ejer, stiger i værdi - medens der på den anden side ikke gives fradrag i indkomsten for deres synken i værdi -, eller indtægter, som hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele (herunder indbefattet værdipapirer) for så vidt disse salg ikke henhører til vedkommendes næringsvej, for eksempel handelsvirksomhed med faste ejendomme, eller er foretaget i spekulationsøjemed, i hvilke tilfælde den derved indvundne handelsfortjeneste henregnes til indkomsten, ligesom også eventuelt tab kan fradrages i denne. (...)"

Afskrivningslovens § 40 B

"§ 40 B. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan anskaffessummen til erhvervelse af en kvote, der giver ret til løbende i nærmere afgrænsede perioder at producere, levere, anvende, udnytte eller fange en bestemt mængde af et produkt eller en ressource eller at udlede en bestemt mængde af produkter eller ressourcer, herunder forurenende affaldsprodukter, pr. periode (en løbende kvote), fra og med det indkomstår, hvori der er indgået aftale om overdragelsen (aftaleåret), afskrives med indtil 1/7 årligt. Reglerne i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på andele af løbende kvoter.

Stk. 2. Ved erhvervelse af en løbende kvote, hvor den periode, som kvoten kan udnyttes i, på aftaletidspunktet er mindre end 7 år, erstattes den sats, der er nævnt i stk. 1, med en sats, der svarer til, at anskaffessummen afskrives med lige store årlige beløb over den periode, som kvoten kan udnyttes i, regnet fra og med aftaleåret. Reglerne i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på andele af løbende kvoter.

Stk. 3. Fortjeneste eller tab ved salg eller udløb af en løbende kvote eller en andel af en løbende kvote medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori kvoten eller en andel heraf sælges eller udløber. Fortjeneste eller tab opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og den nedskrevne værdi. Sidstnævnte værdi opgøres som anskaffessummen med fradrag af samtlige foretagne afskrivninger.

Stk. 4. Anskaffelsessummen som nævnt i stk. 1-3 sættes til nul for en løbende kvote eller en andel af en løbende kvote, der er tildelt vederlagsfrit.

Stk. 5. Afståelsessummen som nævnt i stk. 3 sættes til nul for en løbende kvote eller en andel af en løbende kvote, der er udløbet.

Stk. 6. Hvis en skattepligtig ejer løbende kvoter eller andele af løbende kvoter med samme rettigheder, men erhvervet på forskellige tidspunkter, anses de først erhvervede kvoter eller andele af kvoter for de først afståede.

Stk. 7. Mælkekvoter og leveringsrettigheder for sukkerroer er ikke omfattet af stk. 1-6. Rettigheder, der er knyttet til andelsbeviser m.v. i foreninger omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3 og 4, er heller ikke omfattet af stk. 1-6."

Praksis

Den juridiske vejledning 2024-1, afsnit C. A. 3.7

"Der er ikke specifikke regler, der generelt regulerer beskatning af erstatninger eller kompensationer. Udgangspunktet for, hvordan erstatninger er beskattet, følger derfor de grundlæggende principper i statsskatteoven. Se SL §§ 4-6.

(...)

Hvis den, der udbetaler erstatningen, ikke er forpligtet til det, er ydelsen skattemæssigt set en gave og ikke en egentlig erstatning."

Den juridiske vejledning 2024-1, afsnit C. C. 2.1.1 med underpunkter

"De skattepligtige indkomster fremgår af SL § 4, som indeholder en positiv opremsning af indtægter, der er omfattet af bestemmelsen. Skattelovgivningen indeholder dog en lang række andre regler om beskatning af indtægter og evt. skattefrihed for indtægter.

SL § 5 indeholder undtagelser til, hvad der skal medregnes til indkomsten (en negativ afgrænsning). Efter SL § 5, stk. 1, litra a, skal urealiserede værdisvingninger på aktiver ikke påvirke indkomsten. Vederlag for salg af aktiver skal ikke medregnes til indkomsten, hvis der er tale om private aktiver eller vederlag for afståelse af formuegrundlaget, dvs. den formue, som kan afkaste indtægt.

Undtagelserne vedrørende salg af aktiver i SL § 5 gælder dog ikke, hvis der er tale om fortjeneste ved næring eller spekulation. I disse tilfælde gælder SL § 4 derfor alligevel."

Den juridiske vejledning 2024-1, afsnit C. C. 2.1.2.1

"SL § 4 opstiller den almindelige hovedregel for beregningen af bruttoindkomsten. Alle indtægter, både engangsindtægter og tilbagevendende indtægter, regnes med ved indkomstopgørelsen uden hensyn til den nærmere karakter af den virksomhed eller de omstændigheder, der har ført til erhvervelsen. Se SL § 4.

Det er altså principielt uden betydning, om indtægten er resultat af positive indkomstbestræbelser, fx virksomhed som lønmodtager eller selvstændigt erhvervsdrivende eller en uventet erhvervelse, fx en gevinst eller en gave.

(...)

Erstatninger for tab af indtægter, der er skattepligtige efter SL § 4, beskattes også efter bestemmelsen."

Den juridiske vejledning 2024-1, afsnit C. C. 2.1.3.1

"Reglen i SL § 5 om undtagelse fra skattepligt har flere undtagelser:

SL § 5 undtager selv gevinst og tab, som er konstateret ved salg eller anden afståelse af aktiver, der har karakter af omsætningsformue, dvs.:

- Hvor salget sker som led i skatteyderens næringsvej (...)
- Hvor der er tale om spekulation (...)

I disse tilfælde er det altså hovedreglen om skattepligt efter SL § 4, som gælder. Fortjenesten skal derfor påvirke indkomsten, og det samme gælder for tab.

Hovedreglen i SL § 5, stk. 1, litra a, om, at det kun er gevinst og tab på omsætningsformuen (næring eller spekulation), der skal medregnes ved indkomstopgørelsen, er desuden senere blevet erstattet af særlovgivning for langt de fleste aktivtypers vedkommende."

SKM2001. 379. LSR

Et vederlag for afståelse af retten til dyrkning af sukkerroer ansås for en ikke skattepligtig kompensation for tab af indtægtskilde.

Klageren havde afstået sin kontraheringsret vedrørende sukkerroer til B A/S i henhold til en brancheaftale indgået mellem B A/S og Danske Sukkerroedyrkere. Afståelse var begrundet i B A/S' ønske om en bedre kapacitetsudnyttelse ved at overføre kontraktkvantum af sukker fra fabriksområderne øst for Storebælt til kontraktområdet hørende til best for Storebælt. Herved modtog sukkerroedyrkerne øst for Storebælt en engangsbetaling på 2.800 kr. ekskl. Moms pr. ton polsukker, de afstod dyrkningsretten til.

TfS 2000, 108 V

Sagen vedrørte genoptagelse af skatteansættelsen. Efter skriftlige bekræftelser af, at en delerstatning vedrørende nedpelsning af mink vedrørte erstatning for tab af indtægtsgrundlag for en ubestemt fremtidig årrække, samt efter forklaringer for landsretten fandtes det sandsynliggjort, at der forelå nye oplysninger, der kunne medføre en ændret skatteansættelse.

TfS 1993, 36 LSR

Landsskatteretten fandt, at godtgørelse for definitivt ophør med mælkeproduktion udbetalt i henhold til Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 411 af 12. juni 1987 med senere ændringer måtte anses som kompensation for tab af indkomstkilde og dermed et formuetab i henhold til statsskattelovens § 5 a. Bekendtgørelsen var udstedt med hjemmel i EØF Forordning nr. 1336/86 af 6. maj 1986. Retten bemærkede herved, at ydelserne ikke kunne anses for en skattepligtig løbende ydelse, idet det sædvanlige usikkerhedsmoment med hensyn til totalydelsens størrelse og betalingsperiode ikke var til stede.

(Ordnningen med mælkekvoter blev i Danmark indført den 1. april 1984).

TfS 1988, 686 LSR

Et erstatningsbeløb var forudsat ydet som kompensation for pålæg af en servitut en en gårdejers ejendom, hvorefter der ikke måtte være klovbærende dyr på ejendommen så længe Danmark og Tyskland ikke havde samme veterinære status. Efter det oplyste fandt Landsskatteretten, at erstatningsbeløbet måtte anses for at dække såvel afståelsen af den middelbare ejendomsret som følge af servitutpålægget som den forringede afkastningsevne i en på forhånd tidsbestemt periode af længere varighed. Landsskatteretten fandt herefter, at en del af erstatningsbeløbet blev anset for indkomstskattefrit, dækkende såvel afståelse

af en middelbar ejendomsret ved tinglysning af servituten på ejendommen som klagerens indtægtstab i en uvis årrække. En mindre del af erstatningen ansås ydet for mistet mulighed for statstilskud til husdyrproduktion, og ville være at medregne ved indkomstopgørelsen som almindelig indkomst. Endelig ville en mindre del af erstatningen, ydet for tab ved salg af kvægbrugsmaskiner, være at fratække i virksomhedens saldo for driftsmidler.

TfS 1986, 444 LSR

Det var oplyst, at klageren i en lang årrække havde haft bundgarnspladser i Storstrømmen. I forbindelse med bygningen af Farøbroerne var der blevet afspærret et område for fiskeri i 1980, og klageren havde ved denne lejlighed fået tildelt en erstatning for tabet af bundgarnsrettigheder på 18.000 kr. i hvert af årene 1980 og 1981. Det var endvidere oplyst, at fordelingen af bundgarnspladserne til fiskere i området blev foretaget af fiskerikontrollen for en 6-årig periode, og at der efter denne periodes udløb på ny kunne søges om tildeling af bundgarnspladser, idet disse blev fordelt efter lodtrækning. Der var ikke betalt leje eller anden form for gebyr for retten til at benytte de pågældende bundgarnspladser.

Vejdirektoratet havde udtalt, at de udbetalte erstatningsbeløb skulle dække såvel tab af fiskerettigheder som heraf følgende indtægtstab, og at erstatningsbeløbene måtte anslås fordelt med halvdelen til tab af fiskerettigheder og halvdelen til selve indtægtstab.

Landsskatteretten udtalte, at den udbetalte erstatning ikke kunne anses omfattet af lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 5, da fiskeretten ikke kunne sidestilles med en udbytte- forpagtnings- eller lejekontrakt. Retten udtalte endvidere, at der ved de udbetalte erstatninger udover dækning af indtægtstab tillige måtte anses at være ydet en erstatning for tab af selve indkomstkilden, og fandt, i overensstemmelse med den af vejmyndighederne anslåede fordeling, at halvdelen af erstatningsydelsen kunne anses som en ikke-indkomstskattepligtig formueerstatning.